

Sadakat ya da “sıdkı bütün” olmak üzerine

DUYGU DİNÇER

Değerli okurlar, Açık Medeniyet Gazetesi'nin ikinci sayısıyla birlikte sizlerle bir metin üzerinden ilk kez hasbihâl etme şansını yakalamış bulunuyorum. Şüphesiz ki bu, büyük bir mutluluk kaynağı benim için. Zira inanıyorum ki insanlar sözcükler yoluyla birbiriyle “tanış” olabilir ve yine sözcükler yoluyla birbiri-nin mana dünyasının kapılarını aralayabilir. Burada sizlerle buluşacağım her bir yazıda mümkün olduğunca insan ilişkilerinin mi-henk taşı olan kavramlar üzerinde durmaya, bu kavramlar üzerinden insan olmaklığın/ahlaki bir şahsiyet olmaklığın özündeki aslı unsurları ele almaya çalışacağım. Ve yine psikolojik arka planımın elverdiği ölçüde gündelik yaşamımızda sıkça tanıklık ettiğimiz olay ve olgular üzerine tefekkür etme alanı yaratma çabası içinde olacağım. İlk kavramımız SIDK.

“Sıdk”, Arapça bir sözcük ve “iç-ten, yürekte bağlanma, bağlılık, sadâkat” anlamına geliyor. Ayrıca “her türlü kötülükten arınmış olma, saflık, temizlik, hâlislik” anlamları da taşıyor. Tasavvuf geleneğinde ise özellikle, “Allah’a gönülden bağlanıp yalan, gösteriş, maddî mânevî çıkar hesabı vb. kötülüklerden uzaklaşarak her gördüğünü hak bilip ona göre davranma durumu”nu ifade etmek için kullanılıyor. Bu da demektir ki sadakat ve iman birbirinden ayrı düşünülmesi imkânsız olan iki kavram. Çünkü kişi, yöneldiği bir “Sen” ile ve ulaşma iştiağı içinde olduğu Aşkın Varlık’la kurduğu o aracısız ilişki yoluyla sadık olmak, bağlanmış olmak hâllerini bihakkın tecrübe etme olanağı buluyor. Şu hâlde sadakatten

söz ettiğimiz yerde garazsız ivazsız bir yönelim, sırlı bir bağlanma hâli karşımıza çıkıyor.

Peki, sıdk kavramını merkezimize aldığımızda, yılların eskitemediği dostlukları, anne-baba-evlat ilişkilerini, evlilikleri, hoca-talebe ya da usta-çırak ilişkilerini gözümüzde canlandırdığımızda bizi nasıl bir tablo bekliyor? Uzmanlık alanım romantik ilişkiler olduğu için anlatıma evlilik ilişkisi örneği ile devam edeceğim. Evlilik; özünde, bir kadın ve erkeğin nikâh bağı ile birbirine bağlanması ve bir aile kurmak üzere toplum önünde birbirine sadakat sözü vermesidir. Başka bir deyişle günümüz toplumunda evlilik, tarafların yaşamlarının geri kalanını belirlemiş oldukları “bir” kişiyle -o tek kişiyle- devam ettirecekleri yönünde bir taahhütte bulunmasıdır. Bu taahhütle birlikte kişi, karşı cinsten olan diğer kişilerden el çektiğini, artık gönül tokluğu içinde olduğunu, yalnızca seçmiş olduğu o insanla yoluna devam etme kararlılığı içinde bulunduğunu ilan etmiş olur. Böylece kişi yalnızca yaşamın zorlukları karşısında değil, kendisi ve nefsi karşısında da bir birlikte var olma tecrübesi içinden cevap vereceğini duyurmuş olur.

Öte yandan insan yaşamında öngörülebilir ya da öngörüle-meyen birçok kriz baş gösterir. Engelli bir çocuğa sahip olma, sakat kalma, amansız bir hastalığa yakalanma, ekonomik kriz yaşama, çocuğunu kaybetme, karşı cinsten bir başkasına tutulma vb. İşte evlilikte sadakat, tüm bu durumlar karşısında “sıdkı bütün” içinde bulunmak ya da Safiye Erol’un tabiriyle bir şamandıra gibi bağlı olunan yerden şaşmamaktır.